

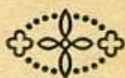
637/1818 jún. 12

A NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1918. ÉVI ÁPRILIS HÓ 17-ÉN
NAGYKÁROLYBAN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

DEBRECZEN,
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA
1918.

A NAGYKÁROLYI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1918. ÉVI ÁPRILIS HÓ 17-ÉN
NAGYKÁROLYBAN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

DEBRECZEN,
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA
1918.

Jegyzőkönyv.

Felvétellett Nagykárolyban 1918. évi április hó 17-ikén, a nagykárolyi református egyházmegye által tartott tavaszi rendes közgyűlésen.

Elnökök: Berey József esperes, Domahidy Elemér gondnok.
Jegyzők: Néma Gusztáv világi főjegyző, Fóris Lajos lelkészi aljegyző.

Jelen voltak:

Havas Gyula, Kincses István, Király István, Takács Ferenc és Tukacs Lajos lelkészi s Gáspár Pál és Kacsó Károly világi tanácsbírák.

Dr. Nagy Sándor ügyész.

Juhász Elek tanító-képviselő.

Egyházak képviselői:

	Lelkészek:	Világiak:
Bere:	Tukacs László	—
Börvely:	Havas Gyula	—
Csomaköz:	Tárczy Géza	—
Dengeleg:	—	—
Dobra:	—	—
Domahida:	Szabó Lajos	Veres Ferenc
Érendréd:	—	—
Érkörtlélyes:	Pataky Sándor	—
Fábiánháza:	Asztalos Kálmán	—
Gebe:	Szigethy Gyula	—
Genes:	Ujlaky Miklós	—
Géres:	—	Miklóssy Gyula
Hodász:	Ujlaky Béla	—
Ilk:	—	—
Iriny:	Veress Imre	—
Kaplony:	Ludmán Lajos	—
Kántorjánosi:	—	—

	Lelkészek:	Világiak:
Királydaróc:	—	—
Kismajtény:	Rácz Elek	—
Mátészalka:	Kincses István	—
Mérk:	Ignéczy Sándor	Szabó József
Nagydobos:	—	—
Nagyecséd:	Berey József	—
Nagykároly:	Nagy Jenő h. lelk.	Fiók Albert
Nyírmeggyes:	Tukacs Lajos	—
Olcsva:	—	—
Olcsvaapáti:	Fóris Lajos	—
Ópályi:	Király István	—
Parasznya:	Fekésházy Jenő	—
Papos:	—	—
Szamosszeg:	Batta Miklós	—
Szaniszló:	Takács Ferenc	Madarász Sándor
Szentmiklós:	Csigy István	—
Vitka:	Király Pál h. lelkész	—

1. szám. Esperes buzgó imája után Domahidy Elemér gondnok a közgyűlést megnyitotta s kegyeletes szavakkal emlékezett meg azon veszteségről, mely a nagykárolyi egyházközséget pátriárkai kort ért érdemes lelkészének, néhai Asztalos Györgynek elhalálózásával érte. Benne az egyházközség nagyérdemű lelkészét, az egyházmegye egykori érdemes esperesét, közgyűlésünk minden szépért s jóért lelkesülő, buzgó, tevékeny tagját, a magyarországi református lelkészkar egyik díszét vesztette el. —

Egyházmegyei közgyűlés néhai Asztalos Györgynek, a nagykárolyi egyház nagyérdemű lelkészének s egyházmegyénk egykori érdemes esperesének érdemeit s emlékét jegyzőkönyvében megörökíti s elhunyt feletti mély részvétének kifejezését a gyászoló családdal jegyzőkönyvi kivonaton közölni rendeli. Elhunyt érdemes lelkész rövid életrajzát egyházmegyei közgyűlési jegyzőkönyvünkben közölni rendeli.

2. szám. Az egyházközségek világi képviselői megbízóleveleiket beadván, igazoltattak s a közgyűlés a fenti tagokkal megalakult.

3. szám. Jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére — az elnökség s a jegyzői kar tagjain kívül

Havas Gyula, Takács Ferenc és Rácz Elek
közgyűlési tagok kérettek fel.

4. szám. Gróf Tisza Lajos világi tanácsbíró betegség miatt jelen közgyűlésről, Takács Ferenc, Veres Gusztáv és Csutoros Albert lelkészek egyéb okok miatt az 1917. évi őszi közgyűlésről távolmaradásukat igazolván,

az igazolások tudomásul vétettek.

5. szám. Olvastatott a következő esperesi jelentés:

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A világháború még most sem ért véget. Keleten a béke hajnala felpirkadt ugyan s az óriás orosz birodalom országai beszüntették a harcot s jelenlegi kormánya formális békét kötött, épúgy, mint másik szomszédunk: a román, azonban nyugaton annál ádázabban dúl a borzasztó harc s véreznek dicső előnyomulásban vitéz szövetségeseink s honfiaink, hogy fegyverrel diadalt aratva, kikényszerítsék a megtagadott békét.

Ily háborús viszonyok között egyházmegyénk állapota sem lehetett normális.

Egyházaink fegyverfogható férfiai távol védik hazánkat, a templomok azon része, hol a kenyérkereső férfiak díszes serege ült, ma még mindig hiányos, csaknem üres, Oroszországból visszatérő hadifoglyok csak átmenetileg foglalnak helyet rövid időre. A legerősebb munkabírók, az egyházaknak fenntartó oszlopai, még mindig hiányoznak. Ezt megérzi minden egyes egyház kivétel nélkül.

Az árdrágaságból eredő hatások azonban már relatívok. Ugyanis amely egyházak földjeiket magok művelhették s nem haszonbérbe adták: azok anyagilag hatalmasan felemelkedtek, míg ott, ahol ezt nem tették s a belhivatalnokokat, terményfizetésükre nézve, folyóárban kellett fizetni, ily helyeken óriási teher nehezedett az egyházakra és feltámadt az áldatlan torzsalkodás a hívek és belhivatalnokok között, a közügy nagy hátrányára. (Kaplony, Gebe stb.)

A lelkészek helyzete is ily változatos. Némelyek horri-

bilis összegeket vettek be földjeik és terményfizetésök hozamával, míg mások csekély készpénzfizetése nem fedezi a mindennapi kenyeret és a tisztességes ruházatot sem.

Sajnos, úgy az egyházaknak, mint a lelkészeknek alig-alig cseppent valami segély terheik könnyítésére. Az egyházak, a háborús viszonyok dacára, csak a régi, normális helyzethez szabott jövedelmet és adósegélyt kapják, ami nem volt elég a békés, olcsó időben sem, most aztán olyan pótlódó kivetése vált szükségessé sok helyen, mely a rendes adót felülhaladja.

Legtöbb helyen sikerült a békés megoldás, azonban Gebén nem s ez az ügy tárgysorozatunkban is szerepelni fog. A lelkészek csekély ruhasegélyen kívül még alig kaptak valamit. Az eddigi háborús segély említést is alig érdemel, a talán nagyobb méretű újabb háborús segély még mindig nem nyert befejezést.

E tekintetben szerencsésebbek államsegélyes tanítóink, kik az 1200 koronás évi háborús segélyt idejében megkapták s élvezik, habár ez sem mondható teljesen kielégítőnek.

Eltekintve különben az anyagiaktól, egyházaink állapota és helyzete elég rendes mederben folyik s lelkészeink is hűséggel forgolódnak az Ur oltára körül.

Legjobban iskoláink érezték meg és érzik a háború hatását. Tanítóink egyharmada katonai szolgálatot teljesítvén, a tanügy ezáltal is szenved. És ha volna megfelelő helyettes is, a meglevő tanerők requirálásban való elfoglaltatása, aztán a tanulók nagymérvű mulasztása a rendes eredményt nagyon leszállítja. Az osztályösszevonások és váltakozó tanítás még inkább. Pedig az ifjúság erkölcsi súlyedése felrázhatná az egyes egyházak vezetőit, hogy nagy anyagi áldozatok árán is vigyék keresztül a tankötelesek teljes és helyes beiskoláztatását.

Az iskolai ügyekről egyébként részletes adatokat a tanügyi bizottság jelentése fog szolgáltatni.

Nevezetesebb események voltak múlt gyűlésünk óta: az országos zsinat, mely Budapesten tartatott 1917. október végső napjaiban, melyen elnöktársam öméltóságával jelen voltunk, valamint az utána következett Magyar Protestáns Irodalmi Társaság és Országos Református Lelkész Egyesület ülésain, hol már egyházmegyénk lelkészei közül is töb-

ben részt vettek. A tárgyak ismeretesei lévén a hírlapokból, csak azt említem meg, hogy a reformáció 400-ados emlékének megünneplése impozáns módon magaslott ki.

Egyházmegyénket közvetlenebbül érintette az, hogy főtitizteletű püspök úr Mátészalkán március 3-ikán generális vizitációt tartott. Egyházmegyénk érintett első községe, Nyírmeggyes és Mátészalka közönsége valláskülönbség nélkül, tüntetéssel fogadta és üdvözölte az előző napon Nyírbátorból kocsin érkező egyháznagyot, ki március 3-ikán prédikált a templomban fényes közönség előtt s délután a M. P. I. T. debreceni köre szépen sikerült estélyén. Délben presbiteri ülés volt, melyen felszínre került a létesítendő polgári leányiskola ügye, melyre gróf Tisza Lajos tanácsbíránk előzőleg 6000 koronát adott át.

Számos lelkészársam és világi nagyjaink, élünkön Domahidy Elemér gondnokunkkal, tisztelegtünk püspök úr előtt, kinek generális vizitációja a vallásos lelkek egén jótékony s maradandó mozgalmat eredményezett, melynek hatása érezhető lesz sok ideig.

Püspök úr köszönetét a fogadtatásért már körlevélben tolmácsoltam.

Elnökileg elintéztem a következő ügyeket:

1. Rácz Elek gyámpénztárnok véleménye alapján a VII-ik hadikölcsönre a gyámintézet részéről 3000 koronát jegyeztettem. Kérem a közgyűlés utólagos beleegyezését.

2. A gyámintézeti pénztárnál néhai Kalmár Ferenc 1000 korona adóssága kifizettetvén, a törlési nyilatkozatot kiadtam, hasonlóképen kiadtam a törlési engedőt Vajda Béla 1800 kor. adóssága kikebelezésére, miután kifizettetett. Kérem tudomásul venni.

3. A nagybányai egyházmegye esperese „Szakasz“ községnek mint szórványnak Szatmárhegyhez csatolását hozván javaslatba a konventi iroda előtt, beleegyezésemet adtam, hogy „Géres“ anyaegházunk szórványai közül töröltessék. Kérem a közgyűlés utólagos jóváhagyását.

4. Az egyházi adózás rendezésére Kaplonyba előbb Havas Gyula tanácsbíró urat, aztán vele együtt Tukacs Lajos tanácsbíró urat is kiküldvén, sikerült békét teremteniök, amennyiben a közgyűlés kimondotta, „hogy a vitás párbér-kérdést véglegesen megoldandó, a párbér kiegyenlí-

tésére kölcsön felvételt határoz el, melyet majd később kivétel útján fog az egyház visszafizetni“. E határozatot esperesi megerősítéssel elláttam s kérem a végleges megerősítést.

5. Gebére, hasonló ügyben, Kincses István tanácsbíró úr szállott ki, de eredmény nélkül.

6. Tudomásul vettem Veress Imre irinyi és Ujlaky Béla hodászi lelkésztársunk rövidebb szabadságait.

7. Pataky Sándor érkörtlvényesi lelkész hivatalomhoz kétezer koronát küldött; egyik ezer koronát a debreceni ref. kollégiumnál, másik ezer koronát pedig a hajdúböszörményi Kálvineumnál teendő alapítványai alapjául. Köszönetemet nyilvánítva érte, felhívtam az alapító-levél beküldésére, de az még nem érkezett meg. A kétezer koronát postautalványon továbbítottam december 21-én a püspöki hivatalnak.

Tudomásul vettem az irinyi egyház iskolajavítási és pinceépítési határozatát 850 kor. értékig, mely költségvetésében nem szerepelt.

Egyéb említésreméltó események:

Kaplony 3000 kor. népiskolai tőkesegélyt nyert.

A fábiánházi egyház Nemes Imre segédlelkész részére 600 kor. drágasági pótlékot szavazott meg. Dícséretre és követésre méltó példa.

Papp József gencsi lelkésztársunk tábori lelkészkedéséből hazatért, hozván magával kitüntetésül „a lelkési érdemkereszt 2-ik osztályát a kardokkal“. Bakó István nagykárolyi tanító, ki a harctéren teljesít katonai szolgálatot, a múlt hóban hadnaggyá neveztetett ki.

Változások a lelkési karban:

Asztalos György, a nagykárolyi egyháznak 73 éven át buzgó lekipásztora, egyházmegyénknek a szabadságharc utáni nehéz időkben esperese, kinek nevéhez gyámintézetünk megalapítása, sőt országos mozgalom is (1848:XX. t.-c.) fűződik, folyó évi február 10-ikén, 96-ik életévében, csendesen elhunyt. Végrendelete értelmében koszorú az egyházmegye részéről sem helyeztetett koporsójára.

Tisztelettel kérem jegyzőkönyvünkben a részvét kifejezése mellett rövid életrajzát közzétételni s koszorúmegváltás címen a nagykárolyi egyházban nevére létesített alapítványhoz a közpénztárból bizonyos összeggel hozzájárulni.

Nyírpavasnyáról Gócz Lajos lelkész eltávozván Magyaroroszlóra, meghívás útján utódja lett Fekésházy Jenő békésgyulai segédlelkész 1917. november 11-ikén. Állását elfoglalta december 7-ikén, ünnepélyesen beiktattam december 9-ikén.

Kérem bekebelezését s a választás végleges megerősítését.

Egyúttal, midőn szeretettel fogadjuk őt lelkészi karunkba, indítványozom, hogy előre szerezne be az egyházmegye néhány bibliát s minden beiktatandó lelkésznek ajándékozzon a beiktató az egyházmegye nevében egy bibliát.

Változás a segédlelkészek között:

Fekete Gusztáv Nyírmeggyesre kirendelt s bejegyzett segédlelkész egyházmegyénk kötelékéből már régebben eltávozott Nyírbátorba.

Veres László első lelkészképesítő vizsgálatot tett atyánkfia 1917. szeptember 20-tól kezdődő hatállyal püspök úr által (6924/1917. sz.) Krasznaszentmiklóstra, Csighy István lelkész úr oldala mellé kirendeltetvén, részére az esperesi felhatalmazást kiadtam.

Boross Mihály vitkai helyettes lelkész f. évi január 15-ikén állásától megválván, ez időtől kezdve Király Pál ópályi segédlelkész végzi felhatalmazásom alapján a helyettes lelkészi teendőket. Kérem tudomásul venni.

Ifjú Kürthy Károly nagykárolyi helyettes lelkész bejelentvén, hogy a lelkészi állásra pályázik, püspök úr (1040—1048. sz.) Nagy Jenő mátészalkai segédlelkésszel kölcsönösen áthelyezte február 13-ikától kezdődő hatállyal s ez alapon Nagy Jenőt felhatalmaztam a választás tartamára a helyettes lelkészi teendők végzésére. Szintén kérem a tudomásulvételt.

A tanítói karban a változások a következők:

Bakó István nagykárolyi hadbavonult tanító helyett a folyó tanévre a tanítással Gacsályi Zsigmond segédlelkész bízott meg.

Kovács Kálmán genci hadbavonult tanító még 1916. augusztus havában a vámosgálfalvai állami elemi iskolához neveztetvén ki, az állás betöltésére meghirdetett pályázat sikertelen maradt.

Erdős Endre olcsvaapátii tanító helyetteséül Németh Sándor nyug. tanító alkalmaztatott. (Nov. 25.)

Borbáth Andor mátészalkai hadbavonult tanító helyettesítésére Törő Matild okl. óvónő választatott meg. (Okt. 28.)

Beréből László Boriska helyettes tanító október 23-ikán eltávozván, helyére a miniszter Ács Máriát rendelte ki (Dec. 4.)

Balla Jolán genci tanítónő 1918. március 1-től a miniszter által nyugdíjaztatott.

Paposról Sulyok Róza Vilma kántortanító eltávozván, helyére a presbitérium megválasztotta Komoróczy Elemér Zoltán r. kath. vallású kántortanítót, azzal a kikötéssel, hogy a református vallásra áttér. Ujabb értesítést még nem kaptam.

Örömmel jelzem, hogy Visky Sándor ilki tanító, ki Przemyśl eleste óta orosz fogoly volt Tscharzsuiiban, március 22-ikén értesített Radziechowból, hogy a monarchia határán ájtött s egy hónap alatt itthon lesz.

A szomszéd erdélyi egyházkerület püspöke, dr. Kenessey Béla, 10 éves püspöksége után, január 8-ikán meghalt. Mint az egyetemes konvent lelkészi elnöke s nehéz terhét hivatalának nagy odaadással végző egyháznagy halálát midőn mély megilletődéssel veszi egyházmegyénk gyászos tudomásul, részvétét jegyzőkönyvi kivonathban fejezze ki az erdélyi egyházkerületnek s egyúttal a február 20-ikán utódjává egyhangúlag elválasztott Nagy Károly theologiai tanár s volt egyházkerületi főjegyzőt fényes állásában szintén jegyzőkönyvi kivonat alakjában üdvözljük.

Mély gyász érte a szomszéd beregi egyházmegyét is gondnoka, dr. Várady Gyula orsz. képviselő december 12-iki elhunytával. Kérem részvétünket hasonlóképen tolmácsolni a beregi református egyházmegyének.

Jelentésem tudomásul vételét s az abból folyó határozatok meghozatalát ismételten kérve, vagyok.

a Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlésnek

Nagyecsedén, 1918. április 16.

alázatos szolgája:

Berey József,

esperes.

Esperes felolvasott jelentését a közgyűlés tudomásul veszi és időközi intézkedéseit jóváhagyván, a jelentéssel kapcsolatosan a következő határozatokat hozza:

6. szám. Gyámintézeti pénztárból a VII-ik hadikölcsönre 3000 korona jegyzését
a közgyűlés helyeslőleg tudomásul veszi.

7. szám. Szakasz községnek mint szórványnak Szatmárhegyhez csatolását s Géres anyaegyház szórványai közül való törlését
közgyűlés tudomásul veszi.

8. szám. A kaplonyi egyházközség azon határozatának esperesi megerősítését, hogy a párbér kiegyenlítésére kölcsön vétetik fel
közgyűlés tudomásul veszi s a végleges megerősítést megadja.

9. szám. A nagykárolyi egyháznál kezelt „néhai Asztalos György volt nagykárolyi lelkész koszorúmegváltási alap“-ra
az egyházmegyei pénztárból 100 (Egyszáz) koronát kiutal.

10. szám. Fekésházy Jenőnek nyírparasznyai lelkésszé választását
közgyűlés véglegesen megerősíti s nevezett lelkészt bekebelezi.

11. szám. Elrendeli, hogy az egyházmegyében újonnan beiktatandó lelkészek részére, egyházmegyei ajándékkal, egy-egy díszes biblia ajándékoztassék a beiktatás alkalmával. A szükséges bibliáknak az egyházmegyei pénztár terhére leendő beszerzésével esperest bízva meg a közgyűlés.

12. szám. Közgyűlés
tudomásul veszi, hogy vitkai h. lelkészül —

eltávozott Boros Mihály helyett — Király Pál, krasznaszentmihályi s. lelkészül Veres László rendeltetett ki s hogy Kürthy Károly nagykárolyi helyettes lelkész s Nagy Jenő mátészalkai s. lelkész a nagykárolyi lelkészi állás betöltéséig kölcsönösen kicseréltettek.

13. szám. Dr. Kenessey Bélának, az erdélyi egyházkerület püspökének, az egyetemes konvent lelkészi elnökének elhunytát közgyűlés

mély megilletődéssel veszi tudomásul s mély részvétét jegyzőkönyvi kivonatban fejezi ki az erdélyi egyházkerületnek.

14. szám. Egyházmegyei közgyűlés Nagy Károly theologiai tanárnak s volt egyházkerületi főjegyzőnek az erdélyi egyházkerület püspökévé történt megválasztását

amidőn őszinte örömmel veszi tudomásul, őt fényes állásában jegyzőkönyvi kivonaton rendeli üdvözlötni.

15. szám. Dr. Várady Gyulának, a beregi egyházmegye gondnokának elhunytát közgyűlés

mély részvéttel veszi tudomásul s részvétét a beregi egyházmegyével jegyzőkönyvi kivonaton rendeli közölni.

16. szám. Tárgyaltatott Kincses István egyházmegyei lelkészi főjegyzőnek ezen állásáról lemondása. Minthogy Kincses István főjegyzői tisztségének további viselésére való felkérés után is lemondásának elfogadásához ragaszkodott,

egyházmegyei közgyűlés a lemondást — az eddigi s 10 éven át lelkiismeretes buzgósággal teljesített főjegyzői működésért hálás köszönetének kifejezése mellett — elfogadja; a lelkészi főjegyzői tisztségre a szavazást elrendeli oly módon, hogy az egyházközségek szavazatának eredménye már az őszi rendes közgyűlésen bejelenthető legyen. A szavazatok felbontására esperes elnöklete alatt

Király István s Kincses István lelkészi s Bányay Endre s Péchy László világi tanácsbírákból álló bizottságot küldi ki.

17. szám. Olvastatott Asztalos Kálmán egyházmegyei közpénztárnok levele, melyben ismételten bejelenti, hogy a közpénztárnoki teendőket tovább nem teljesítheti s állásáról visszavonhatatlanul lemond.

Egyházmegyei közgyűlés sajnálattal értesül egyik ügybuzgó hivatalvezetőjének lemondásáról s midőn teljesíti a méltányos kérelmet, ugyanakkor teljes elismeréssel örökíti meg Asztalos Kálmánnak elévülhetetlen érdemeit, melyeket a közpénztár szakavatott vezetésével szerzett.

Egyben közgyűlés egyházmegyei közpénztárnokká egyhangúlag Ujlaky Béla hodászi lelkészt választotta meg, ki is a hivatali esküt a közgyűlés előtt letette.

18. szám. Olvastatott számvevőszék jelentése az 1917. évi egyházgondnoki, egyházmagtári számadások s az 1918-ik évi egyházi költségelőirányzatokról:

Sajnálattal jelentjük, hogy az egyházgondnoki számadások s egyházi költségelőirányzatok ezúttal sem érkeztek be minden egyházból. Ugy, hogy felmerült előttünk a kérdés, nem valami lehetetlenséggel határos kívánság-e az, hogy egyszer valamennyi egyházunk számadását a kellő időben vizsgálhassuk meg s csupán kegyes óhaj marad az a vágyunk, hogy egyszer összes egyházaink anyagi viszonyaira, bevételi forrásai, alapjai, terheire vonatkozó részletes kimutatást készítsünk, mely lehetőleg teljes képét nyujtaná egyházaink s együtt egyházmegyénk anyagi állapotának?!

Az 1917-ik évről a következő 32 egyházból érkezett be egyházgondnoki számadás: Börvely, Szaniszló, Királydaróc, Vitka, Nagydobos, Gencs, Olcsva, Szamosszeg, Hodász, Ilk, Kaplony, Mércs, Csomaköz, Nyírmeggyes, Gebe, Olcsvaapáti, Domahida, Iriny, Bere, Kismajtény, Érdengeleg, Dobra, Ópályi, Krasznaszentmihály, Nyírparasznya, Érendréd, Kántorjánosi, Fábianháza, Nagykároly, Érkörtvélyes,

Nagyecsed, Géres. Sem számadást, sem költségelőirányzatot nem küldött Mátészalka, Jármí, Papos. Magtári számadást nem küldött Nagydobos és Érkörtlélyes, malomszámadást Géres, két évről. Az összes betérjesztett számadásokat s költségelőirányzatokat átvizsgáltuk s a számadások valamennyiét, az előirányzatokat a nagykárolyi kivételével megerősítésre ajánljuk. A nagykárolyi egyház 1918-ik évi költségelőirányzata 13,089 korona hiánnyal zárul. Szabályrendeletünkkel is ellenkezik hiánnyal záruló költségelőirányzat betérjesztése, de elképzelhetetlen is egy éven keresztül ekkora hiánnyal vezetni az egyház háztartását. A krasznaszentmíklósi 1916-ik évi egyházzgondnoki számadást 12,018.14 K bevétel, 11,765.52 K kiadás és 281.18 K maradvánnyal, az 1918-ik évi egyházi költségelőirányzatot 12,774.08 K fedezet, 12,774.08 K szükséglettel ajánljuk megerősítésre.

A beérkezett számadásokból az egyházak alapjai, hadikölcsönei, rekvirált harangjai árának megtérítéséről a következő kimutatást állítottuk össze:

Egyházfenntartási alapja van 30 egyháznak 49,871 K értékben. Hadikölcsönt jegyzett 23 egyház 116,950 K értékben. Szegény-alapja van 22 egyháznak 4197 korona. Rekvirált harangokért megtérítettek 27 egyháznak 40,076 koronát. Ottó-hadiárvaház részére befizetett 17 egyház 1815.08 koronát.

Az egyházfenntartási alapokra nézve nem lett effektuálva az 1895/564. sz. egyházkerületi jegyzőkönyvi számban foglalt rendelkezés, mely szerint ily alapot minden egyház tartozik létesíteni s évenként gyarapítani. Tisztelettel javasoljuk szigorú keresztülvitelét s felelősség terhe alatt a számadásban minden évben kitüntetését annak, hogy a pénztári maradvány 25%-a hozzácsatoltatott-é az alaphoz, esetleg az alap javára tett másnemű ajánlatokkal együtt.

Számadási nyomtatványaink fogyatékán levén, felhatalmazást kérünk kisebb számú nyomtatvány, valamint kétszáz darab olyan nagyobb méretű boríték készíttetésére, melyben a hozzánk érkezett számadások s a tőlünk kért nyomtatványok az egyházakhoz visszaküldhetők, illetve megküldhetők legyenek.

A számadást nem küldött egyházak presbitériumaival szemben javasoljuk a fegyelmi eljárás megindítását.

Kiváló tiszteletünk nyilvánításával maradunk

Nagykároly, 1918. április 17.

Tukacs Lajos,

e. m. számv. sz. tag.

Havas Gyula,

e. m. számv. sz. elnök.

Kacsó Károly,

e. m. számv. sz. tag.

Közgyűlés a számvevőszék jelentését tudósul veszi s a megvizsgált számadásokat és költségelőirányzatokat megerősíti.

Felhívja egyben a közgyűlés esperest, hogy a számadás és költségvetés beterjesztésével késedelmes egyházakat igazolásra szólítsa fel s ellenükben a szabályszerű eljárást tegye folyamatba.

Végül közgyűlés a számadási nyomtatványok átvizsgálására, az azokon szükséges módosítások megtételére s megfelelő nyomtatványok beszerzésére esperes elnöklete alatt a számvevőszék tagjaiból, Ignéczy Sándor és Szigethy Gyula lelkészekből s Bányay Endre világi tanácsbíróból álló bizottságot küldi ki.

19. szám. Olvastatott számvevőszék jelentése az egyházmegyei lelkészi özvegy-árva gyámintézeti és a közigazgatási pénztárosnak 1917-ik évi számadásáról:

I. Lelkeszi özvegy-árva gyámintézeti pénztár.

1. Rác Elek kismajtényi lelkész, özvegy-árva gyámintézeti pénztáros 1917-ik évi számadását átvizsgálván, minden tételében helyesen vezetettnek találtuk s a felmentvényt, lelkiismeretes kezelésének elismerésével, megadni javasoljuk.

A számadás főbb tételei: Bevétel: 14,201.00 K. Kiadás: 12,692.56 K. Maradvány: 1508.44 K. Hátralékok kamatokban: 1991.09 K. Összes vagyon: 60,251.99 K. Vagyonszorodás: 767.54 K. A gyámintézeti tagok száma: 20. Gyámdíjban részesült 14 özvegy s 6 árva, 5100 K összegben.

2. Gyámintézetünk 1918-ik évi költségelőirányzata 5330 K szükséglettel szemben 5931 K fedezetet s 601.67 K maradványt tüntet fel. Szintén megerősítésre ajánljuk.

A kamathátralékokra nézve javasolja számvevőszék, hogy amint lehetséges lesz, azonnal hajtassanak be.

II. Közigazgatási pénztár.

Asztalos Kálmán fábiánházi lelkes, egyházmegyei közigazgatási pénztáros 1917-ik évi számadását átvizsgálván, helyesen vezetettnek találtuk s részére a felmentvényt, hű sáfárkodása elismerésével, megadni javasoljuk.

A számadás végeredménye: Bevétel: 46,709.36 K. Kiadás: az egyházkerületi névtárért kiadásba tett 140.30 koronának az 50-ik f. számban meghagyása s a 180-ik f. sz. törlése által 43,110.13 K. Maradvány: 3599.23 korona. A pénztári maradványt növeli még azon 321 K 1917-ik évi rendes államsegély, mely 1918-ban utaltatván ki, ezen évi számadásban lesz elszámolva.

A közigazgatási pénztár összes vagyona készpénzben, 1163.04 K hátralékkal, 5374.25 korona.

Külön kezelésben van a Veres Ferenc alapítványa mely kamataival együtt 1514.47 korona.

Költségelőirányzat 1918-ik évre nem lett beterjesztve.

Midőn úgy a gyámintézeti, mint a közigazgatási pénztári számadást mellékleteivel, valamint az egyházgondnoki számadások s egyházi költségelőirányzatok végeredményét feltüntető kimutatást egyházmegyei jegyzőkönyvünk függeléke gyanánt kinyomatni javasoljuk,

kiváló tiszteletünk nyilvánításával maradtunk

Nagykároly, 1918. április 17.

Tukacs Lajos,

e. m. számv. sz. tag.

Havas Gyula,

e. m. számv. sz. elnök,

Kacsó Károly,

e. m. számv. sz. tag.

Közgyűlés a számvevőszék jelentését tudomásul veszi, úgy a gyámintézeti, mint a közpénztári számadást s a gyámintézeti 1918. évi költségelőirányzatot elfogadja és megerősíti s a számadó

pénztárosok részére a felmentvényt — hű és lelkiismeretes fáradozásukért elismerésének és köszönetének kifejezése mellett — megadja.

Egyben közgyűlés közpénztárnokot az 1918. évi költségvetés sürgős elkészítésére s beterjesztésére hívja fel.

20. szám. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság következő jelentése:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Amidőn tanügyi jelentésünket megtesszük, elsősorban esperes úrhoz intézzük azon kérésünket, hogy a canonica vizitációt ne halassza későre, hanem a gyűlés után azonnal ejtse, illetve ejtesse meg, mert a háborús években tett ama tapasztalat, hogy az egyházlátogatók a legtöbb helyen nem találtak növendékeket, ma fokozottabban fog előtűnni a kora tavasz kezdettel s e miatt a gyermekeknek az iskolából való elvonásával; már pedig — szerintünk — a tanítás eredményét a tanítói kar is fokozni tudná azzal a kecsegtetéssel, hogy legalább a vizitáció előtt is mutassák fel tanítványai tudásokat, illetve addig lehetőleg járjanak iskolába; másrészt a lelkési dékánok is meggyőződnenek, hogy a félévi látogatás után nem tétetett *pont* a tantárgyak továbbtanításában.

A félévi iskolalátogatás megtörtént a legtöbb helyen rendes, másutt későbbi időben.

A tanítás eredménye általánosságban megfelelő; Mérken és Nagyecseden nem voltak osztályozhatók az iskolák, az előbbi helyen járvány miatt zárva volt az iskola, az utóbbi helyen a tanító a requirálással volt elfoglalva.

A dékáni jelentés szerint „Érkörtvélyesen a tanügyi állapotok megdöbbenőek. A növendékeknek alig harmada jár iskolába; a tanévet időről-időre későn nyitattják meg az illetékes tényezők. Az első osztályban uralkodik különösen nagy vissza- és elmaradottság; *kezdők* és *haladókra* van a grádus felosztva s bár ez utóbbiak képezik a többséget, mégis alig tudnak valamit, míg a kezdők az egyes betűket sem ismerik külön-külön, — hogy tudnának hát csak egy szót is összeolvasni“. — Így szól Érkörtvélyesről a dékáni

vélemény! Amidőn e mizerábilis állapot javítására kérjük az egyházmegyét, egyszersmind tudomására hozzuk azt is, hogy ezen népes és virágzó egyházban a vezetők az iskolák államosítását tűzték célul, sőt már a tanfelügyelőséggel megkezdtek a tárgyalást. Vigyázatra s a felbuzdult államosítás lelohasztására kérjük az egyházmegyét.

A vitkai felsőbb osztályokról jött az a jelentés, hogy ezek szomorú elhagyatottságban vannak, mert sem a tanítónő, sem a helyettes lelkész nem oktatja őket s e miatt a szülék a róm. kath. iskolába járatják gyermekeiket. — Nincs pásztor, elszéled a nyáj!

A nagykárolyi kör dékánjának azt a panaszát említjük fel, hogy sem tavaly, sem az idén nem fizette meg Börvely a fuvardíját. — Kérjük az egyházmegyét, hogy e kiadás megtérítésére kötelezze el a börvelyi egyház pénztárát.

Szaniszló, 1918. április 17.

Csutoros Albert,

t. biz. tag.

Takács Ferenc,

t. biz. elnök.

Közgyűlés a tanügyi bizottság jelentését tudomásul vevén, esperest az érkörtvélyesi és vitkai állapotok rendezése tárgyában szükséges teendők megtételére s a börvelyi egyházközség vitás fuvardíjának elintézésére hívja fel.

21. szám. Tárgyaltatott a nem református felső fokú iskolába járó református növendékek vallásoktatásáról szóló jelentés. Ilyen iskolák a következők:

1. Nagykárolyi r. kath. főgimnázium.
2. Nagykárolyi állami polgári fiú- és leányiskola.
3. Mátészalkai állami polgári fiúiskola.

A vallástanítást mindkét helyen a segédlelkészek végzik zavartalanul a kijelölt órákon az illető iskolákban.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s megbízza esperest, hogy a szükséges részletes kimutatást terjessze fel az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz.

22. szám. Tárgyaltatott a nem református népiskolákba járó református növendékek vallásoktatásáról szóló jelentés.

Ilyen népiskolák a következők:

1. Nagykárolyi állami elemi népiskola.
2. Mátészalkai községi elemi népiskola.
3. Domahidai állami elemi népiskola.
4. Érendrédi „ „ „
5. Érdengelegi „ „ „
6. Gencsi „ „ „
7. Királydaróci „ „ „
8. Kismajtényi „ „ „
9. Krasznaszentmiklósi állami elemi népiskola.
10. Nagyecsed „ „ „
11. Szaniszlói „ „ „

A ref. vallástanítást a domahidai és érdengelegi állami elemi iskolák kivételével mindenütt a lelkész, illetve segédlelkész végezi.

Közgyűlés az általános jelentést tudomásul veszi s megbizsa esperest, hogy a részletes kimutatást terjessze fel az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottsághoz.

23. szám. Tárgyaltattak a rendes államségélyért folya-
modó egyházközségek, névszerint: Bere, Csomaköz, Iriny,
Krasznaszentmiklós, Ópályi és Szaniszló kérvényei.

Közismert szegénységükre tekintettel a folya-
modó egyházak közt a rendes államségélyt egyenlő
arányban megosztani rendeli a közgyűlés.

24. szám. Juhász Elek fábiánházai, Becske Bertalan
mátészalkai, Loós István szaniszlói tanítók rendes állam-
ségélyért folyamodnak.

Egyházmegyei közgyűlés a rendes állam-
ségélyt nevezettek közt egyenlő arányban meg-
osztatni rendeli.

25. szám. Iriny az iskola és tanítói lakás fedésének fe-
dezetlen költségére 7952 korona közalapi egyszersminden-
kori segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés az iskoláját nagy
áldozatokkal fenntartó irinyi református egyház-
községet 5000 korona segélyre ajánlja.

26. szám. Tárgyaltatott a fábiánháza egyház kérelme azon adás-vevési szerződés jóváhagyása iránt, mely szerint a fábiánháza református egyház a fábiánháza 501. sz. betétben A+1. sor 288. hr. számú 99 négyszögöl üres beltelket Vakarcs Jánosné sz. Fekete Rozáliának 700 koronáért eladta.

Egyházmegyei közgyűlés a szerződést jóváhagyja s további jóváhagyás céljából egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

27. szám. Tárgyaltatott a jármii református egyház kérelme azon adás-vevési szerződés jóváhagyása iránt, mely szerint a jármii református egyház a jármii 60. sz. betétben A+1—4. sor 148., 149., 150. és 151. hr. számú belsőséget s épületeket Balogh Mihálynak 7510 koronáért eladta.

Egyházmegyei közgyűlés a szerződést jóváhagyja s további jóváhagyás céljából egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

28. szám. Tárgyaltatott a nagydobosi református egyház kérelme azon 17 drb. adás-vevési szerződés jóváhagyása iránt, amelyek szerint az egyház tulajdonát képező zsellértelkek eladattak.

Egyházmegyei közgyűlés a bemutatott szerződések jóváhagyását megtagadja, mert egyházmegyei kiküldött a szerződésekben kitüntetett vételárakat igen alacsonyaknak találta s javaslata szerint az eladások csak az esetben volnának jóváhagyhatók, ha négyszögölenként a 301—307. hr. szám alattiakért 4 K 50 f, a 309—315. hrsz. alattiakért 3 K 50 f s a 316—19. hrsz. alattiakért 2 K vételár állapíttatnék meg.

29. szám. Tárgyaltatott a nyírmeggyesi egyház által előterjesztett alapító-levél:

1. Katona János-féle 100 koronás,
2. Katona József-féle 100 koronás,
3. Felföldi Lajos és neje-féle 100 koronás alapítványokról.

Egyházmegyei közgyűlés az előterjesztett 3 rendbeli alapító-levél jóváhagyását mellőzi, mert azokhoz a megállapításra vonatkozó presbiteri határozat nem csatoltatott s az alapító-levelek rendelkezéseiből kitetszőleg a vonatkozó adományok a 643—1909. sz. egyházkerületi határozattal megállapított szabályrendelet 1. §-a értelmében alapítványnak nem tekinthetők.

30. szám. Tárgyaltatott a nagyecsed i református egyház által előterjesztett alapító-levél az egyház által 10,000 koronával létesített „Egyházfenntartási reformációi emlék-alap“-ról.

Egyházmegyei közgyűlés az alapító-levelet azzal hagyja jóvá, hogy azon rendelkezés, mely szerint az alapító-levél egy példánya tudomásulvétel végett felterjesztetik a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz — törlendő. Az alapító-levél eredeti példányai további jóváhagyás céljából a vonatkozó egyházkerületi szabályrendelet 8. §. utolsó bekezdése értelmében egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni rendeltetnek.

31. szám. Tárgyaltattak: 1. a börvelyi, 2. a fábiánháza i, 3. a géresi egyház által előterjesztett alapító-levelek „egyházfenntartási alap“-ról.

Jóllehet az alapító-levelet megállapító presbiteri határozat be nem mutattatott s az alapító-levél a vonatkozó egyházkerületi szabályrendelet 10. §-a szerinti kellékeknek nem mindenekben felel meg, amennyiben azonban az alapító-levelek presbiteri gyűlésből keltek s a saját alapítványra vonatkozó alapító-levélből hiányzó kijelentéseket az egyházi törvények rendelkezései pótolják: egyházmegyei közgyűlés az előterjesztett alapító-leveletet jóváhagyja.

32. szám. Tárgyaltattak: 1. a csomaközi, 2. a berei, 3. a hodászi egyház által előterjesztett alapító-levelek „egyházfenntartási alap“-ról. Amennyiben az alapító-levelek a

vonatkozó egyházkerületi szabályrendelet 10. §-a szerinti kellékeknek nem mindenben felelnek meg; főként, mert az alapító-levél szerint kivetendő évenkénti és lélekszámonkénti 2 filléres járulék kivetése tekintetében az egyházközségi közgyűlés határozata nem csatoltatott (Szabályrendelet 4. §. s egyházi I. t.-c. 22. §. második bekezdés 3. pont.)

egyházmegyei közgyűlés az alapító-leveleket megfelelő kiegészítés céljából beterjesztő egyháznak visszaadni rendeli.

33. szám. Tárgyaltattak Mérc egyházközség által előterjesztett: 1. Ignéczy Sándor református lelkész és neje Tukacs Irénke 500 koronás „reformációi emlék-alapítványá”-ról, 2. Papp Péterné sz. Szabó Eszter 100 koronás alapítványáról kiállított alapító-levelek. Jóllehet az alapító-leveleket megállapító, illetve az alapítvány elfogadására vonatkozó presbiteri határozat be nem csatoltatott s az alapítványról a vagyoni felelősség elvállalása nem igazoltatott, amennyiben azonban az alapítók által kiállított alapító-levélre vezetett záradék a presbitérium általi elfogadást — a vonatkozó egyházkerületi szabályrendeletre való hivatkozással — tartalmazza,

egyházmegyei közgyűlés az alapító-leveleket jóváhagyja.

34. szám. Tárgyaltattak a kántorjánosii egyház által előterjesztett alapító-levelek: 1. négyszáz éves jubileumi alapról s 2. egyházfenntartási alapról.

Amennyiben az alapító-levelek a vonatkozó egyházkerületi szabályrendelet 10. §-a rendelkezéseinek nem mindenekben felelnek meg, azokhoz az elfogadásra vonatkozó presbiteri — s az újabb teher kivetését illetőleg az egyházközségi (szabályrendelet 4. §. s egyházi I. t.-c. 22. §. második bekezdés 3. pont) határozat nem csatoltatott s az alapító-levelek céljául megjelölt az a kitétel, hogy „a hívek jelenlegi terheinek könnyítése” a való tényeknek nem felel meg:

egyházmegyei közgyűlés az alapító-leveleket megfelelő kiegészítés és helyesbítés céljából a kántorjánosii egyháznak visszaadja.

35. szám. Tárgyaltatott az ilki egyházközség presbitériumának 1918. február 24-én tartott ülésén I. szám alatt hozott határozata, amely szerint egyházfenntartási alapul a 18—1915. Kalmár Istvánné-féle alapítvány jelöltetett ki.

Egyházmegyei közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi, utasítja egyben az ilki egyházközséget, hogy az 564—1915. számú egyházkerületi határozat rendelkezéseinek teljesen megfelelő egyházfenntartási alapot is létesítsen.

36. szám. Egyházmegyei közgyűlés elbírálja Bere, Börvely, Csomaköz, Gebe, Gencs, Hodász, Ilk, Iriny, Kántorjánosi, Nyíriklód, Mátészalka, Mérc, Nagyecsed, Nyírmegygyes, Nyirparasznya, Olcsvaapáti egyházközségeknek a 498—1916. számú egyházkerületi végzéssel megállapított minta szerint kiállított tanítói és kántortanítói díjleveleit.

Egyházmegyei közgyűlés úgy látja hogy még mindig nem megfelelő módon állított ki több díjlevél, tehát úgy a bemutatott, mint az ezután bemutatandó díjlevelek kiállításánál a következőkre hívja fel a kiállítók figyelmét:

A díjlevelekben a termények métermázsa és kiló súlyban legyenek feltüntetve, illetve átszámítva.

A termény súlyának az egységárral való szorzata pontosan egyezzek a termény árainak végösszegével.

A szántóföld, rét, és kert telekkönyvi és helyrajzi száma okvetlen feltüntetve legyen, mert e nélkül bármikor felcserélhető volna más hasonló területű ingatlannal.

A három tétel végösszegében benne kell lenni az alapfizetésbe be nem számítható összegnek is.

Legfőbb követelmény pedig, hogy a díjlevélben, mint nagyon fontos okmányban javítás, áthuzogatás, átírás ne legyen.

Régi díjlevél okvetlen csatolandó.

Teljesen hibátlan, megerősíthető a kántorjánosii, nagyecsedii, olcsvaapátii.

37. szám. Tárgyaltatott a közpénztárnak 1918. február 25-én történt megvizsgálásáról szóló jelentés.

Minthogy a vizsgálat alkalmával a számadások s a pénztár rendben találtattak, a jelentést közgyűlés tudomásul veszi.

38. szám. A nagykárolyi egyházközség megerősítés végett beterjeszti a lelkészi állás díjlevelét, melyben az eddig érvényben levő s a presbyterium által 1914. febr. 22-ikén 3. sz. a. megállapított s a nagykárolyi ref. egyházmegye közgyűlése által 1914. ápril 22-én 23. sz. a. s a tiszántuli ref. egyházkerület által 1914. jun. 3-ikán s következő napjain tartott közgyűlésének 415. sz. a. megerősített díjlevél javadalma oly értelmű módosításával állapíttatott meg, hogy emennek 1, 2, 3, 4, 6. tétele alatti 480 kor. készpénz, 69.14 K kisajátítási kamatjárulék, 24 kat. hold szántóföld, 68 hektoliter búza s 3 kapás szőlő helyett készpénzben 6000 (hat-ezer) kor. fizetés s 5. tétele alatti 22² méter tűzifa helyett 150 m. m. kemény tűzifa beszállítva — állíttatott be, utóbbi oly módon, hogy abból a lelkészi hivatal is fűtendő, a 7, 8, 9. tétel alatti lakás és stóla meghagyatik.

Minthogy a 3 példányban beterjesztett új díjlevélben foglalt lelkészi javadalom az eddigihez képest némi javulást mutat s a népesebb városi gyülekezeteknek a gazdálkodásra elegendő idővel úgy sem rendelkező lelkészét annak terhe alul mentesíti

egyházmegyei közgyűlés a nagykárolyi lelkészi állás beterjesztett új díjlevelét a csatolt presbiteri és egyházközségi közgyűlési szabályszerű határozatok alapján megerősíti s felsőbb jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

39. szám. Esperes bejelenti, hogy Baróthy József egyházmegyei világi aljegyző ezen állásáról való lemondását visszavonta.

Tudomásul szolgál.

40. szám. Tárgyaltatott Börvely egyházközség kérelme a IV. iskolalátogatási körből leendő áthelyeztetése iránt.

Egyházmegyei közgyűlés Börvely egyházközséget a VI. iskolalátogatási körbe osztja be.

41. szám. Tárgyaltatott a Mátészalkán létesítendő ref. polgári leányiskola ügye.

Egyházmegyei közgyűlés a Mátészalkán létesítendő ref. polgári leányiskola ügyét továbbra is erkölcsi támogatásban részesíti, anyagi támogatást azonban csak vagyoni viszonyaihoz mérten igen mérsékelt összegben helyezhet kilátásba.

42. szám. Ujlaky Gábor vitkai lelkész — akinek elagott korára s állandó gyógykezelést igénylő betegségére való tekintettel megadatott egy évi szabadságolása f. évi május 1. napján letelik — ugyanazon indokból újabb egy évre, vagyis 1919. május 1-ig terjedő szabadságolását kéri.

Egyházmegyei közgyűlés Ujlaky Gábor vitkai lelkész részére, felhozott indokai alapján 1918 május 1-től 1919 május 1-ig terjedőleg újabb szabadságot engedélyez.

43. szám. Tárgyaltatott a gebei ref. egyház belhivatalnokainak kérelme fizetésök kivettetése s kiszolgáltatása és az adózási rendszer megváltoztatásának elrendelése iránt. Minthogy a jelenlegi adózási rendszer, díjlevelek, költségvetés, zárszámadás s az egyházi adó egyénenkénti kivetésének ösmerete nélkül a jelenlegi adózási rendszer helytelenségét megállapítani nem lehet:

egyházmegyei közgyűlés megbizza esperest, hogy — lehetőleg az egyházlátogatás alkalmával, tegye az ügyet beható vizsgálat tárgyává s szükség esetén tegyen a közgyűlésnek javaslatot.

Kérelmező belhivatalnokoknak — illetmények kiszolgáltatását illetőleg — közgyűlés az az egyházi I. t.-c. 5. §. a) pontjának s V. t.-c. 33. §. 5. és 6. pontjának rendelkezésére hívja fel a figyelmet.

44. szám. Nemes Árpád esperesi segédlelkész az 1916-ik évtől kezdve a háboru végéig évi 500 korona háborus segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés 1918 január 1-től kezdve, folyamodónak 500 korona évi segélyt ad az egyházmegyei közpénztárból, míg a háboru tart.

45. szám. Horváth Sándor hodászi kántortanító kérelmezi, hogy a hodászi egyházközség a kántortanítói lakás tartozékait képező, részben hiányzó, részben teljesen használhatatlan istálló és pince záros határidő alatti megépítésére köteleztessék, annnyival inkább, mivel a szóban forgó építkezést az egyházmegyei közgyűlés már az 1910. évi október 19-én elrendelte s mivel az építéshez szükséges anyag a régi papilak lebontásra váró épületében rendelkezésre áll.

A hodászi presbiteriumot felelősség terhe alatt kötelezi egyházmegyei közgyűlés, hogy a szóban forgó mellékhelyiségeket — mihelyt a háborus viszonyok engedik — sürgősen megépíttesse.

46. szám. Olvastatott az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegye 96—1917. számú határozata, mely a lelkészi özvegy-árva segély felemelésének módozatát tárgyalja.

Közgyűlésünk múlt évi őszi gyűlésében e tárgyan hozott határozata az özvegyek és árvák kedvezőbb ellátását kéri, tehát az olvasott határozat felett napirendre tér.

47. szám. Olvastatott a nagybányai ref. egyházmegye 25—1917. számú határozata, mely az adósegély és korpótlék gyorsabb kifizetésének módozatát foglalja magában.

Egyházmegyei közgyűlés teljes egészében magáévá teszi olvasott határozatot s a maga részéről is kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy az annyi panaszt megszüntető javaslatot emelje határozati erőre s mielőbb léptesse életbe.

48. szám. Kaizler Sándor volt kaplonyi tanító özvegye nehéz anyagi helyzetének könnyítésére segílyt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a közpénztárból kérelmezőnek 120 koronát ad.

49. szám. Ilk egyházközség betérjeszti jóváhagyás céljából 1918 január 20-án tartott presbyteri ülésén II. szám alatt s 1918 január 27-én tartott közgyűlésén II. szám alatt hozott azon határozatát, amely szerint mindaddig, míg az egyház földje bérbe lesz adva azok az egyháztagok, kik aratni tartoztak: évi 2 korona aratási váltságot, — azok pedig, kik szántani tartoztak: évi 4 korona szántási váltságot tartoznak fizetni.

Egyházmegyei közgyűlés említett határozatot jóváhagyja.

50. szám. Ilk egyházközség betérjeszti jóváhagyás céljából 1918 febr. 24-ikén tartott presbyteri ülésén III. sz. alatt s 1919 már. 24-ikén tartott közgyűlésén I. sz. alatt hozott azon határozatát, amely szerint iskolaépítési adósság törlesztési céljaira az 1918. évre 100%-os pótdó kivetése rendeltetett el.

Egyházmegyei közgyűlés említett határozatot jóváhagyja.

51. szám. Egyházmegyei gondnok indítványára egyházmegyei közgyűlés Debreczeni István kir. tanácsos polgármesternek azon szives előzékenységeért, hogy a városháza tanácstermét a közgyűlés megtartása céljaira rendelkezésre bocsátotta, hálás köszönetét fejezi ki.

52. szám. A tárgysorozat kimerítettén, egyházmegyei gondnok a tagok érdeklődését megköszönve, a közgyűlést berekesztette.

K. m. elől

Néma Gusztáv, s. k.

e. m. v. főjegyző.

Birósági ügyek:

53. szám. Időszaki tanács tagjaiul az 1918. évre megválasztottak rendes tagokul: Bányay Endre, Péchy László világi s Kincses István lelkeszi tanácsbírák; póttagokul: Király István lelkeszi, Kacsó Károly és Gáspár Pál világi tanácsbírák.

Hitelesítettett Nagykárolyban, 1918. évi április 24-én.

Berey József, s. k.
esperes.

Havas Gyula, s. k.

Rácz Elek, s. k.

Takács Ferenc, s. k.

I. melléklet a 18-ik számhoz.

Az 1917-ik évi egyházgondnoki számadások s az 1918-ik

Sorszám	Egyház neve	S z á m a d á s 1917							
		Bevétel		Kiadás		Marad- vány		Egyházfen- tartási más alapok	
		K	f	K	f	K	f	K	f
1	Bere	13635	25	13209	81	425	44	4237	02
2	Börvely	16857	91	14608	73	2249	18	4705	87
3	Csomaköz	6533	48	6056	75	476	73	4788	98
4	Dengeleg	5077	76	4350	06	727	70	1042	44
5	Dobra	29091	78	27255	80	1835	98	28360	—
6	Domahida	9093	37	6250	90	2842	47	12000	—
7	Erendréd	13441	12	13166	43	274	69	24586	01
8	Érkörtlvényes	14047	87	11484	21	2563	66	4000	—
9	Fábiánháza	22410	11	10326	91	12083	20	1000	—
10	Gebe	13044	43	12893	22	151	21	1200	—
11	Gencs	18816	60	17151	57	1665	03	7972	70
12	Géres	12224	44	12137	93	86	51	3121	62
13	Hodász	19027	19	13825	14	5202	05	4038	15
14	Ilk	13352	17	12305	22	1046	95	2132	44
15	Iriny	21759	29	12144	50	9614	79	9930	29
16	Jármí	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Kaplony	10323	62	9687	41	636	21	11118	41
18	Kántorjánosi	16531	83	14699	50	1832	33	3709	—
19	Királydaróc	16667	77	16667	77	—	—	8530	16
20	Kismajtény	7115	45	6444	69	670	76	5713	23
21	Krasznaszentmiklós	7726	82	7362	09	364	73	—	—
22	Mátészalka	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Mérk	9964	42	9853	14	111	28	6140	77
24	Nagydobos	22683	62	21492	62	1191	—	2889	—
25	Nagyecsed	26397	12	22496	95	3990	17	24409	—
26	Nagykároly	22937	65	21275	73	1661	92	19803	12
27	Nyírmegyes	29983	83	24862	02	5121	81	3383	15
28	Olcsva	19224	85	15986	21	3238	64	—	—
29	Olcsvaapáti	12362	55	12320	43	42	12	5827	83
30	Ópályi	9118	37	7482	64	1635	73	15004	83
31	Papos	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Parasznya	3518	29	3279	23	239	06	40	—
33	Szamoszeg	27855	43	15485	90	12369	53	6061	66
34	Szaniszló	5183	86	4078	54	1105	32	5261	07
35	Vitka	24970	50	23310	58	1659	91	19472	—
Összesen :		505978	75	423962	63	77116	12	250478	75

évi egyházi költségelőirányzatok végeredménye.

M a g t á r			Költségelőirányzat az 1918-ik évre									
Termény	Pénz		Fedezet		Szükség- let		Marad- vány		Tartozás		Tiszta vagyon- állapot	
	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f	K	f
B. 35 Hl.	—	—	7383	35	7331	37	51	98	2000	—	68205	55
B. 6 K.	11825	59	19590	18	17570	15	2020	03	8000	—	196336	64
—	—	—	5111	19	4852	18	259	01	—	—	85166	71
B. 20 Hl.	—	—	5046	85	3293	28	1733	57	4000	—	17647	78
B. 776 Hl.	—	—	13461	74	13461	74	—	—	—	—	113443	98
B. 39 K.	2195	—	6221	47	4622	—	1599	47	—	—	79867	—
—	2289	64	8348	08	8332	54	15	54	—	—	56760	44
—	—	—	8655	05	5373	05	3282	—	—	—	119940	26
—	—	—	21331	47	9515	50	11815	97	7000	—	107603	20
R. 54 Hl.	—	—	20189	52	19039	09	1150	43	4100	—	92399	07
B. 88 Hl.	341	—	11151	89	11151	89	—	—	—	—	212386	09
B. 5 K.	—	—	19371	51	18884	—	487	51	31800	—	105874	51
R. 15 Hl.	—	—	17294	84	14605	96	2688	88	30000	—	143646	68
—	—	—	9406	15	9338	12	68	03	6600	—	43095	71
B. 51 Hl.	—	—	19736	39	19736	39	—	—	9000	—	62076	08
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	10409	92	9845	27	564	65	6954	11	30872	—
—	—	—	19731	70	19726	60	5	10	13800	—	315252	62
—	3000	—	12306	26	10876	60	1429	66	25000	—	124031	—
B. 70 K.	2810	—	6267	76	6129	32	138	44	8000	—	85851	99
B. 72 M.	869	68	12775	08	12775	08	—	—	14000	—	68000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
R. 80 Hl.	—	—	9856	28	9801	25	55	03	14410	—	93306	45
R. 31 K.	—	—	19079	01	18076	29	1002	72	5000	—	224806	—
—	—	—	25612	11	25612	11	—	—	4000	—	276457	—
—	—	—	11532	—	24621	—	*)	—	27566	36	121678	38
R. 119 K.	3121	20	28265	10	20084	50	8180	54	12800	—	151936	46
—	1700	—	19203	08	19203	08	—	—	13656	—	53823	28
—	—	—	26365	01	26365	01	—	—	12966	60	57457	08
—	—	—	8134	91	8067	91	67	—	—	—	87636	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	5747	27	5724	97	22	30	10000	—	32203	52
—	—	—	31104	53	31065	38	39	15	20000	—	231267	66
R. 20 Hl.	1136	25	7718	09	6545	45	1172	64	6000	—	75894	64
—	—	—	26069	04	25590	15	478	89	464	—	221237	42
—	29288	36	472456	83	447106	93	38328	54	297117	07	3756602	20

*) Hiány: Nagykároly K 13089.—.

II. melléklet a 18-ik számhoz.

**Kimutatás az egyházak alapjai, hadikölcsőne s
harangjaiért nyert kártérítés összegeiről.**

Sorszám	Egyház neve	Egyház- fentartási alap	Hadi- kölcsőn	Ottó hadi- árvaház		Sze- gény alap	Harang ára	
		kor.	kor.	kor.	f	kor.	kor.	fil.
1	Bere	315	1500	—	—	423	1984	—
2	Börvely	1353	11000	142	43	962	1716	—
3	Csomaköz	175	2800	—	—	21	1224	—
4	Dengeleg	—	—	22	94	17	—	—
5	Dobra	3000	10050	120	30	—	2736	—
6	Domahida	12000	12000	—	—	—	324	—
7	Érendréd	—	14500	80	35	511	1716	—
8	Érkörtlélyes	4000	—	—	—	—	1220	—
9	Fábiánháza	1000	1100	93	55	—	1480	—
10	Gebe	—	1200	—	—	—	—	—
11	Gecs	2700	7300	80	37	62	1801	40
12	Géres	276	100	50	30	119	1837	99
13	Hodász	1709	1000	—	—	173	1524	—
14	Ilk	2000	50	—	—	22	720	—
15	Iriny	652	8200	46	—	126	464	—
16	Járni	—	—	—	—	—	—	—
17	Kaplony	1847	—	—	—	141	—	—
18	Kántorjánosi	2000	—	130	40	—	—	—
19	Királydarócz	3105	1500	48	—	104	1004	—
20	Kismajtény	2200	3000	—	—	118	816	—
21	Krasznaszentmiklós	—	—	—	—	—	3504	—
22	Mátészalka	—	—	—	—	—	—	—
23	Mérk	286	4750	2	—	53	220	—
24	Nagydobos	1489	—	—	—	—	1008	—
25	Nagyecsed	10000	9000	288	45	497	4172	—
26	Nagykároly	1422	8500	—	—	243	—	—
27	Nyírmegyes	300	1000	—	—	209	2280	—
28	Olcsva	—	—	—	—	—	1256	—
29	Olcsvaapáti	50	—	62	—	—	576	—
30	Ópályi	—	3000	—	—	16	1204	—
31	Papos	—	—	—	—	—	—	—
32	Parasznya	40	—	—	—	—	220	—
33	Szamosszeg	691	1500	420	—	380	2729	—
34	Szaniszló	5261	5000	—	—	—	1520	—
35	Vitka	4000	9000	—	—	—	820	—
Összesen		61871	116950	1815	08	4197	40076	39

Asztalos György.

1822—1918.

Egyházkerületünk, sőt valószínűleg az egész ország református lelkészi karának neszora volt a patriárkai kort ért Asztalos György, nagykárolyi lelkész, aki február 10-ikén szenderedett el csendesen végálmra.

Nagy időknek emléke volt közöttünk, megőrizve szellemi erejét utolsó percéig. Porból alkotott teste a végelgyengülés hatalma alá jutott, de lelke megtöretlenül szállt fel alkotójához. Halála előtt néhány perccel, mintegy utolsó sóhajtással hagyta el ajkát az ima: Atyám, legyen meg szent akarod! s egy végső lélekzet vétellel megszűnt a szív működése, a földi élet befejezést nyert.

Ez az élet 96 esztendőre terjedt az isteni kegyelem különös jóvoltából s ebből 73-at töltött el, mint lelkész Nagy-károlyban, szülővárosában.

Tanulói pályája küzdelmes volt. Tűzvész által anyagiilag sujtott szülői nem gyámolíthatván, Debreczenből — hol a theológián volt beiratkozva —, kiment segédtanítónak Tasnádra, Kiss András mellé, ki később debreczeni tanár lett. 1845. június 8-án segédlelkész szülővárosában, aztán helyettes, végre 1852-ben rendes lelkész.

1846-ban példátlan sikert aratott szónoklatával. A vármegye rendei akkor még gyűlések alkalmával először a templomba sereglettek. Így történt ez Szerdahelyi Pál főispán beiktatásakor is, amidőn az ünnepi egyházi beszédet az ifjú segédlelkész tartotta oly ékesszólással és lelkesítő tüzessel, hogy a hallgatóság önkéntelenül hatalmas éljenzésben tört ki a beszéd elhangzásával, ami templomi szónoklatoknál szokatlan, sőt talán unikum! A szabadságharc háborus eseményei között prófétai bátorsággal pásztorkodott, mi miatt később sok kellemetlen meghurcoltatást szenvedett.

Szónoki sikerei s egyházi tevékenysége gyorsan emelkedt. 1859-ben egyházmegyei főjegyző s 1860-ban a nagykárolyi egyházmegye esperese lett.

Ugy egyházában, mint egyházmegyéjében ércnél maradandóbb emlékeket hagyott.

A vármegye székhelyén túlnyomó többségű róm. kath. egyházzal szemben, melynek patronusai a gróf Károlyiak voltak, a református egyházat érvényre tudta juttatni s fenntartani kellő színvonalon. 50 éves lelkészkedése jubileumán gróf Károlyi István mondotta az első pohárköszöntőt s hajtotta meg előtte az elismerés zászlóját.

A díszes templom s a többi egyházi épületek nagyköltiséggel építése s rendezése ma is hirdetik az általa felköltött áldozatkészséget és buzgóságát.

Egyházmegyéjében a lelkészi özvegy-árvagyámintézet megalapítása (ma 60,000 koronánál több az alapja), a tanügy kellő színvonalra emelése fűződik esperességéhez s nevéhez.

Az egykori közpapi mozgalomnak is ő adott helyes irányt az 1848. XX. t.-c. bekapcsolásával.

Ő kezdte rendezni az egyházmegyei levéltárt, miközben megírta az egyházmegye általános történetét, melyet kéziratban egy évvel ezelőtt egyházmegyéjének ajándékozott. Ezenkívül nyomtatásban is kiadta a nagykárolyi református egyház történetét (1864) s Nagykároly városét 1848-ig (1892-ben). Több kisebb egyházi és szépirodalmi dolgozatai is jelentek meg és huzamos ideig szerkesztője volt a Nagykároly és vidéke helyi lapnak.

Társadalmi tevékenysége sem maradt nyom nélkül. Létesítette a Protestáns Társaskört, melynek haláláig díszelnöke maradt. Egyik alapítója s mindvégig igazgatósági tagja volt az Önszegélyző Népbanknak, a városi képviselőtestületnek s a vármegye törvényhatóságának legrégibb tagja. Családi élete a régi lelkészi család képét tünteti fel örömeivel, bánatával. 12 gyermeke közül koporsójánál már csak 4 állott, a többi nagyobb részét felnőtt korukban vesztette el. 10 unokája s 10 dédunokája gyászolja.

Lelkészi működését csak az utóbbi két év alatt nem folytatta, midőn gyermekei ösztönzésére szabadságoltatta

magát, de érdeklődése egyháza ügyei iránt mindvégig megmaradt.

Temetése február 13-ikán volt. A tempomhan imádkozott Kincses István mátészalkai lelkész, egykori kedves káplánja s búcsúbeszédet mondott az egyház nevében Néma Gusztáv főgondnok, majd Rédey Károly ev. lelkész, egyháza s a Protestáns Társaskör nevében, a sírnál pedig jelenlegi segédlelkésze Gacsályi Zsigmond tartott rövid imádságot.

Koszorú, virág nem volt koporsóján, végrendelete értelmében, melyben meghagyta, hogy temetése egyszerű legyen, mint élete volt.

A külső dísz, fényt az egyszerű ravatalnál a városi és vármegyei díszőrség sorfala képezte, a belsőt — a szeretet és tisztelet érzelmét — visszatükrözte a szemekben csillogó könny.

Gyülekezete mindvégig gyermeki szeretettel és tisztelettel környezte, halálakor pedig a gyászoló családtól kikérte, mint saját halottját s temetéséről maga gondoskodott s koszorúmegváltás címen tekintélyes alapítványt tett le az elhunyt neve megörökítésére.

Az igaznak emlékezete áldott!

TARTALOM.

	Oldal
1. szám. Megnyitás	4
2. „ Megalakulás	4
3. „ Jegyzőkönyv hitelesítők	5
4. „ Távollevők igazolása	5
5. „ Esperesi jelentés	5
6. „ Gyámintézet 3000 kor. hadikölcsön jegyzése .	11
7. „ Szakaszsórvány Szatmár egy.-hoz átírása .	11
8. „ Kaplony párbér kiegyenlítési kölcsöne	11
9. „ Asztalos György-alapra koszoru megváltás 100 kor.	11
10. „ Fekesházy Jenő nyirparasznyai lelkész meg- erősítése	11
11. „ Ujonnan beiktatandó lelkészeknek emlék-biblia	11
12. „ Király Pál vitkai h. lelkész s Kürthy K., Nagy J. helyváltozása	11
13. „ Dr. Kenessey Béla halála felett részvét . . .	12
14. „ Nagy Károly erdélyi püspök üdvözlése . . .	12
15. „ Dr. Várady Gyula beregi gondnok elhunytá felett részvét	12
16. „ Kincses István lemondása főjegyzőségről . .	12
17. „ Asztalos Kálmán közpénztárnok lemondása Ujlaky Béla megválasztása	13
18. „ Számvevőszék jelentése. Késedelmes egyházak ellen eljárás, nyomtatványok átvizsgálására bizottság	13
19. „ Számvevőszék jelentése köz- és gyámpénztárról	15
20. „ Tanügyi bizottság jelentése s határozat (Érkört- vélyes, Vitka)	17
21. „ Felső fokú nem ref. iskolába járó ref. tanulókról jelentés	18
22. „ Elemi nem ref. iskolába járó ref. tanulókról jelentés	18
23. „ Rendes államsegély kérvények egyházaké . .	19

	Oldal
24. szám. Rendes államsegély kérvények tanítóké . . .	19
25. „ Iriny közalapi segély kérvénye	19
26. „ Fábriánházai ingatlan eladás	20
27. „ Jármii ingatlan eladás	20
28. „ Nagydobosi ingatlan eladás	20
29. „ Nyirmedgyesi alapító levelek	20
30. „ Nagyecsedí alapító levelek	21
31. „ Börvelyi, fábriánházai, gércsi alapító levelek .	21
32. „ Csomaközi, berei, hodászi alapító levelek . . .	21
33. „ Mérki alapító levelek	22
34. „ Kántorjánosi alapító levelek	22
35. „ Ilki alapító levelek	23
36. „ Új tanítói díjlevelek	23
37. „ Közpénztár vizsgálásáról jelentés	24
38. „ Nagykárolyi lelkészi díjlevél	24
39. „ Baróthy József ismét aljegyző	24
40. „ Börvely kérelme más iskolai körbe áthelye- zésért	25
41. „ Mátészalkai polgári leányiskola	25
42. „ Ujlaky Gábor 1 évi szabadságoltatása	25
43. „ Gebei belhivatalnokok kérelme	25
44. „ Nemes Árpád kérelme	26
45. „ Horváth Sándor hodászi tanító kérelme	26
46. „ Alsószabolcs hajduvidéki e. m. 96. sz. határozata	26
47. „ Nagybányai e. m. 25. sz. határozata	26
48. „ Kajzler Sándorné kérelme	27
49. „ Ilk aratási váltsága	27
50. „ Ilk 100%-os pótdója	27
51. „ Gyűlés helyéért köszönet	27
52. „ Közgyűlés berekesztése	27
53. „ Bírósági ügy	28

